

Déjà vu [Paul van der Steen](#)

De eerste squash-spelers zaten in een Londense cel

De duizenden reizigers, die dagelijks gebruik maken van het Ludgate Hill-station in hartje Londen, lopen zonder het te beseffen over sport-geschiedenis. Hier stond ooit de Fleet-gevangenis, waar begin negentiende eeuw de voorloper van squash werd uitgevonden. Want zo oud is het spel, dat, zoals begin deze week bekend werd, op de Spelen van 2028 samen met cricket, honkbal, softbal, lacrosse en flag football een Olympische discipline wordt. Het zat er al een tijdje aan te komen: squash stond al drie keer eerder op de shortlist.

Gedetineerden konden begin negentiende eeuw meestal rekenen op een hardvochtig regime, maar in de Fleet-gevangenis ging het iets losser toe. Dat had ook te maken met het soort delinquenten, in veel gevallen veroordeelden voor vermogensdelicten en mensen die hun schulden niet konden betalen. Sommigen mochten zelfs in de buurt rondom de penitenti-aire inrichting wonen.

Padel heeft zich inmiddels als geduchte concurrent aangediend

Bij het halfopen karakter van de Fleet-gevangenis hoorde het bieden van mogelijkheden voor lichaamsbeweging. Het oer-squash was in feite een aanpassing van het toen nog gangbaardere *real tennis*, waarbij ook muren deel uitmaakten van het speelveld. Binnen de muren van de inrichting waren de middelen én de ruimtes kleiner. Toch hadden de gevangenen veel lol in het spel.

Dat vond zijn weg naar andere gevangnissen en kort daarna naar Britse kostscholen. De onderwijsinstellingen bedachten hun eigen varianten. Vanaf het midden van de negentiende eeuw zorgden balletjes van ge vulkaniseerd rubber voor extra spelplezier. Tot die tijd was gebruikgemaakt van veel hardere leren exemplaren.

Kleine kostschooljongens werden groot en sommigen van hen bleven de

sport beoefenen. Ze namen het spel mee het land in en zorgden voor een verspreiding over de rest van de wereld, de overzeese delen van het Britse Rijk voorop.

Uit twee varianten, *raquets* en *five*, ontstond op de Londense kostschool Harrow in de jaren zestig van de negentiende eeuw squash. De Harrow-variant groeide uit tot de standaard.

Een volkssport werd het niet. Exclusieve herenclubs hadden banen. En de echt vermogenden met grote huizen en enorme buitens konden thuis een balletje slaan.

In 1928 kreeg Groot-Brittannië een squashbond. Het hielp om spelregels en competities te verbeteren.

Nederland maakte pas in het midden van de jaren dertig van de vorige eeuw kennis met de sport. Jan Fentener van Vlissingen, president-directeur van de Steenkolen Handels Vereniging had in Engeland kennisgemaakt met het spel en liet in Utrecht een baan aanleggen.

Een verslaggever van *De Maasbode* had moeite om het balletje te volgen: ‘De verrassende capriolen van het kleine ronde ding zijn dan ook de oorzaak, dat spelers een geweldige snelheid en handigheid zullen moeten ontwikkelen.’ De nieuwe sport vergde volgens hem het uiterste van fit- en lenigheid en was ‘zoo vermoeiend’ dat ‘bijna niemand het langer dan een uur uithoudt’.

In 1940 waren er voor het eerst Nederlandse kampioenschappen, maar een grote vlucht nam squash in Nederland nog niet. *NRC Handelsblad* constateerde in 1975 dat de sport ‘niet zo erg bekend’ was. ‘Velen zullen het nooit hebben gezien. Maar dat zal spoedig veranderen.’

De Nederlandse Squash Rackets Bond (NSRB) had op dat moment 1200 leden die op 21 banen verspreid door het land konden spelen. De spoedige verandering moest komen door het weghalen van de sport uit de sfeer van de exclusieve clubs.

Dat lukte in de laatste kwart van de twintigste eeuw wonderwel. Het aantal squashers en squashbanen steeg explosief. In deze eeuw diende padel zich aan als geduchte concurrent, maar wellicht zorgt de erkenning als Olympische discipline voor een nieuwe opleving.

‘Playing rackets, Fleet Prison, London’, rond 1825. FOTO VIA GETTY

Verkeerde diagnose

Maeve heeft geen schijn van kans gehad

In drie dagen tijd zijn Lindsey en haar man hun dochtertje kwijtgeraakt. Huisartsen hebben via het beeldbellen haar klachten verkeerd ingeschat, zeggen de ouders.

kokken hebben vastgesteld, die goed te behandelen is met antibiotica. En dan zou die besmetting niet hebben geleid tot meningitis of hersenvliesontsteking.”

Vanaf het voorjaar van 2022 zien artsen en onderzoekers een hausse aan infecties met streptokokken A bij kinderen (en later ook bij volwassenen). Streptokokken A zijn bacteriën die een waaier aan ziektes en ontstekingen veroorzaken. Van keelontsteking, roodvonk en bloedvergiftiging tot hersenvliesontsteking. Om meer zicht op de verspreiding te krijgen, moeten artsen sinds ja-

tekst **Maurice Timmermans**

Donderdagochtend 15 juni jongstleden. Maeve, een meisje van bijna twee jaar oud, wordt wakker met 40.8 graden koorts. Ze is hangerig, maar eet en drinkt zoals gewoonlijk. Als Lindsey, haar moeder, belt met de huisarts, krijgt ze te horen dat paracetamol voldoet. Lindsey werkt als anesthesiemedewerker in het ziekenhuis en haar man is chirurg; ze willen niet met achternaam in de krant om onherkenbaar te blijven voor patiënten.

’s Avonds is Maeve opvallend stil. Ze oogt suf, staart veel, beweegt traag en knijpt de ogen dicht tegen het licht in de kamer. Lindsey belt met de huisartsenpost in Hilversum, die voorstelt om mee te kijken via de telefoon.

Ze richt haar mobiel op haar dochter, en ziet zelf niet wat ze in beeld brengt. Ze ziet ook de assistente niet, noch de huisarts die later schijnt mee te kijken. Geef maar paracetamol, zegt ook deze assistente. Later zal de combinatie van hoge koorts, staren, stil liggen en lichtschuwheid een ‘rode vlag’ blijken, maar de assistente vindt het ‘niet alarmerend’.

Als Maeve toen ter plekke was onderzocht, had de huisarts kunnen zien dat het foute boel was, zegt Lindsey aan de eettafel in haar huis in Muiden. “Ze zou zijn doorgestuurd naar een kinderarts. En die zou na bloedonderzoek een infectie met strepto-

Kinderen hebben in de pandemie weinig weerstand opgebouwd

nuari 2023 alle infecties melden. Een mogelijke verklaring voor de vele besmettingen is dat jonge kinderen in de coronaperiode weinig weerstand hebben opgebouwd. Daar komt bij dat er een nieuwe Britse variant op het toneel is verschenen, die zeer ziekmakend blijkt.

Het leidt tot een opmerkelijke stijging van het aantal patiënten met hersenvliesontsteking. Dat blijkt uit cijfers van het Nederlands Referentie Laboratorium voor Bacteriële Meningitis, waar alle ziekenhuizen hersenvocht naartoe sturen voor nader onderzoek. Normaal schommelt het aantal patiënten met meningitis rond de vijf per jaar, in 2022 waren het er negentien.

Niets ernstigs

Dit jaar stond de teller eind september al op negentien. “En dan hebben we nog drie maanden te gaan”, zegt professor Nina van Sorge, hoofd van het lab. “In die maanden zagen we vorig jaar meer infecties dan in de rest van het jaar.”

De ouders van Maeve krijgen steeds te horen dat er niets ernstigs aan de hand is, ondanks dat de symptomen elke dag verergeren. “Vrijdagnacht was een hel”, zegt

Lindsey met Maeve in het ziekenhuis.

Artsen letten vaak alleen op de klassieke nekstijfheid

teit van de verbinding. Over het pleidooi van de Hilversumse huisartsen laat het NHG zich niet uit. De ouders willen ook scholing voor huisartsen opzetten.

Lindsey: “Het is belangrijk dat artsen een streptokokkeninfectie en hersenvliesontsteking sneller herkennen. Ze letten vaak op de klassieke symptomen als nekstijfheid, maar ze moeten breder kijken, naar pijnlijke ledematen, staren, afwezigheid, trage bewegingen, lichtschuwheid.” Ze werken aan de scholing samen met een professional van de *ItsME*-foundation, een stichting die zich inzet voor onderzoek naar hersen(vlies)ontsteking.

Paracetamol

Extra tragisch is dat een nichtje van Lindsey 28 jaar geleden hetzelfde is overkomen. “Ook zij, twee jaar oud, is overleden aan meningitis. Artsen hebben de ziekte toen ook niet herkend en adviseerden mijn tante om paracetamol te geven. In al die jaren is er dus weinig vooruitgang geboekt. Misschien wel in ziekenhuizen, maar niet in de huisartspraktijken.”

Ook belangrijk is dat ouders beter over streptokokken worden geïnformeerd, zegt kinderarts Mirjam van der Veen, die een landelijke studie naar ernstige infecties door deze bacteriën coördineert. “Nu deze besmettingen vaker voorkomen, kunnen we ze voor het eerst nauwkeuriger bestuderen. En wat opvalt is dat het ziektebeeld extreem snel kan verslechteren. ‘s Ochtends kan een kind nog levendig overkomen, terwijl het ‘s avonds doodziek is. Ouders en artsen lopen al snel achter de feiten aan.”

Waarom het ene kind ernstig ziek wordt van deze infectie en het andere slechts milde of helemaal geen klachten heeft, is niet bekend. Ook is niet geheel duidelijk waarom de bacterie steeds in het voorjaar piekt.

Lindsey en haar man willen voorkomen dat Maeve voor niets is gestorven. Op Facebook heeft ze een filmpje gepost waarin de eerste symptomen, zoals Maeve die had, goed zichtbaar zijn. Het is meer dan een miljoen keer bekeken. Lindsey: “Ik wil bewustwording creëren, ik wil het uitschreeuwen, dit mag niet meer gebeuren.”

De volledige namen van Lindsey en haar man zijn bekend bij de hoofdredactie.

Lindsey. “Maeve hilde niet, maar kreunde de hele nacht. Ze lag stijf op haar rug, met die grote ogen. Als ik haar optilde, gilde ze het uit. Ze had ook blauwe vlekken gekregen op armen en benen, maar die hoorden volgens de huisarts bij een kinderziekte.”

Op zaterdag gaat het van kwaad tot erger. Lindsey neemt Maeve mee naar het afzwemmen van haar zoontje, maar in de auto terug begint haar dochter te zweten, te hijgen, te kreunen, met witpaarse lippen. Op een tussenstop bij McDonald’s belt moeder de huisartsenpost, zoals blijkt uit de transcripties van de telefoongesprekken, die de ouders hebben opgevraagd. Lindsey hangt, afwisselend met haar man, 23 minuten aan de lijn, in een lawaaiige McDonald’s. De assistent stelt weer voor om te beeldbellen, maar de verbinding valt steeds weg. “De assistent weet dat ik op een onhandige plek sta. Het had een reden kunnen zijn om te zeggen: kom maar langs op de huisartsenpost. Ook omdat ik me mega zorgen maakte. Maeve had nu ook petechiën, oftewel kleine bloeduitstortingen. Als je er met een vinger op drukt, blijf je ze zien. En ik weet van mijn opleiding, ik ben anesthesiemedewerker in het ziekenhuis, dat deze niet-wegdrukkebare plekken een slecht teken zijn.”

Als Lindsey haar telefoon op de petechiën richt en erop drukt, ziet de assistent iets anders. Volgens haar verdwijnen de plekken wel. “Een soort van huiduitslag.” Ook de huisarts kijkt mee en denkt niet aan petechiën. Maar hoe goed kun je dat zien op een telefoonschermje, vraagt Lindsey zich later af. “Zoiets moet je toch met eigen ogen zien?”

Eenmaal thuis schrikt Lindsey’s man van de vlekken over Maeves hele lichaam. Aan

het eind van de middag laat hij de huisartsenpost in Hilversum weten dat hij en zijn dochter er nu aan komen. Op de post hoort de huisarts Maeve gillen als ze beweegt en ziet ze met eigen ogen hoe pijnlijk haar lichaam is. De arts weet genoeg en stuurt het meisje meteen naar de spoedeisende hulp van het Tergooi Ziekenhuis. ‘s Avonds gaat ze per ambulance naar het Amsterdam UMC, waar meer expertise is om haar te behandelen.

Uitsluitsel

“Godzijdank”, denken de ouders. Nu is onze dochter eindelijk in goede handen. Op de kinder-ic in Amsterdam gaat Maeve achteruit. Lindsey: “We zaten op de ic en zagen hoe artsen haar leven probeerden te redden. Uit wat we hoorden maakten we op dat Maeve een *dying heart* had.”

Ze kent de term uit haar vak. Het betekent dat het hart ermee stopt en dat er niks meer aan te doen is. “Ik stortte vanbinnen helemaal in. Het was verschrikkelijk, ook omdat iedereen nog zo druk in de weer was. Stop nu maar, dacht ik, het heeft geen zin meer. Ze gaat dood. Mijn man had nog hoop, maar die vervloeg toen een intensivist vertelde dat onze dochter het niet zou overleven.”

Hoe goed kun je symptomen zien op een telefoonschermje?

ven. Om 0.30 uur is ze overleden.”

Nog niet duidelijk is dan waaraan Maeve is overleden. Uitsluitsel volgt op maandag tijdens een scan. Dan treffen artsen de streptokokkenbacterie aan, die inderdaad hersenvliesontsteking heeft veroorzaakt.

De ouders vinden dat de huisartsen ernstige steken hebben laten vallen. Hun teleurstelling richt zich vooral op het beeldbellen. Lindsey: “Maeve is niet live gezien, niet onderzocht, ze heeft geen schijn van kans gehad.”

In een nagesprek met de huisartsenpost meldde de medisch manager dat het personeel stopt met videobellen bij kinderen, zegt Lindsey. “Maar er staat niets zwart-op-wit. Dus als er een nieuw team komt, begint het weer opnieuw. Over een paar jaar is iedereen dit incident vergeten. We willen dat videobellen helemaal stopt, nu corona zo goed als voorbij is. Videobellen is slechte zorg. Ik stop niet voordat het landelijk is afgeschaft.”

De medisch manager van de huisartsenpost, Wouter Blokhuis, bevestigt dat beeldbellen bij kinderen inderdaad in de ban is gedaan. “We hebben de protocollen aangepast en onze medewerkers uitgebreid hierover geïnformeerd. We willen dat de risico’s van videoconsults worden onderzocht en dat er op grond daarvan duidelijke, landelijke richtlijnen worden opgesteld. Bij welke klachten kun je zo’n consult het best gebruiken, en wanneer niet?”

Dat soort specifieke richtlijnen zijn er inderdaad niet, meldt het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) desgevraagd. Wel biedt de wetenschappelijke vereniging ‘handleidingen’ voor huisartsen, overwegend praktisch van aard: verifieer de identiteit van de patiënt, en beoordeel de kwalite-